

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

2011/2294(INI)

28.2.2012

ADVIES

van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

aan de Commissie cultuur en onderwijs

over de modernisering van de Europese hogeronderwijsystemen
(2011/2294(INI))

Rapporteur voor advies: Andrea Češková

PA_NonLeg

SUGGESTIES

De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie cultuur en onderwijs onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- A. overwegende dat meer dan 60% van de afgestudeerden aan een universiteit vrouw is, maar dat het merendeel van de hoge posten (bijvoorbeeld van postdoc, hoogleraar) nog steeds door mannen wordt bezet; overwegende dat slechts 13% van de instellingen voor hoger onderwijs wordt geleid door vrouwen en dat slechts 9% van de universiteiten een vrouwelijke personeelsdirecteur had, waardoor vrouwen aanzienlijk minder invloed hebben op de besluitvorming over onderzoek,
 - B. overwegende dat in 2020 voor 35% van alle banen in de EU een hoog opleidingsniveau vereist zal zijn, terwijl op dit ogenblik slechts 26% van alle werknemers een hogere opleiding heeft genoten,
 - C. overwegende dat slechts 30,15% van het totale aantal studenten wiskunde, natuurwetenschappen en techniek vrouw is, en dat het aandeel vrouwen in de studierichtingen onderwijs en vorming, gezondheidszorg, geesteswetenschappen en kunst duidelijk overheerst,
 - D. overwegende dat de ontwikkeling van een kritische massa van vrouwen in het besluitvormingsproces nog altijd ernstig tekortschiet,
 - E. overwegende dat het percentage vrouwen in besluitvormingsgremia op het gebied van onderzoek verontrustend laag is, waarbij slechts 25% van de leden van de Europese Onderzoeksraad (ECR) vrouw is; overwegende dat de ECR sinds zijn oprichting in 2007 1700 projecten heeft geselecteerd die voor subsidiëring in aanmerking komen, hetgeen equivalent is aan beurzen ter waarde van 2,5 miljard euro, en overwegende dat bijna 90% van deze onderzoeksbeurzen aan mannelijke kandidaten werd toegekend,
 - F. overwegende dat in de EU 2020-strategie uiteengezet wordt waarom slimme groei in de EU noodzakelijk is en wordt benadrukt waarom O&O en een innovatiebeleid van belang is, terwijl het aantal vrouwen dat afstudeert in de zogeheten STEM-vakken laag blijft en slechts 20% van de afgestudeerde ingenieurs vrouw is,
1. verzoekt universiteiten, de EU-instellingen en de lidstaten jonge vrouwen aan te moedigen studies te volgen in vakgebieden waar vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn, met name natuurwetenschappen, techniek, informatietechnologie en wiskunde, hetgeen de basis vormt voor vaardigheden van hoog niveau in een koolstofarme economie; benadrukt dat stereotypen over deze beroepen moeten worden bestreden, bijvoorbeeld door in het bijzonder jonge vrouwen te informeren over de mogelijkheid onderzoeker te worden en over de kansen die zij hebben binnen de wetenschap, ook binnen de toegepaste wetenschap, zodat onbenut talent tot ontplooiing kan komen;
 2. vraagt middelbare scholen en universiteiten specifieke oriëntatiecursussen op het vlak van natuurwetenschap, techniek en wiskunde aan te bieden om vrouwen te informeren en hen

aan te moedigen te studeren en carrière te maken op vakgebieden waar mannen oververtegenwoordigd zijn;

3. stelt vast dat binnen de Europese onderwijssystemen nog steeds ongelijkheid bestaat tussen mannen en vrouwen, ook al hebben vrijwel alle landen inmiddels politieke tegenmaatregelen getroffen, en dat deze ongelijkheid schoolprestaties en studie- en beroepskeuzes beïnvloeden, en negatieve gevolgen hebben voor de economische groei en de welvaartsstaat;
4. roept de universiteiten en de instellingen voor hoger onderwijs op om genderstudies te ondersteunen en aan te moedigen, zowel op bachelorniveau als op master- en doctoraatsniveau;
5. verzoekt de lidstaten en instellingen voor hoger onderwijs speciale programma's en fondsen, mentorsystemen en gemeenschapsprojecten in het leven te roepen opdat dat jonge vrouwen beter worden opgeleid in en meer deelnemen aan onderzoek en ontwikkeling, de IT-sector en de groene economie, en wijst erop dat optimaal gebruik moet worden gemaakt van rolmodellen en pioniers om vrouwelijke studenten te informeren en te adviseren over hun carrièremogelijkheden;
6. wijst erop dat een gedeelde verantwoordelijkheid voor huishouden en gezin tussen mannen en vrouwen een essentiële voorwaarde is voor de bevordering en verwezenlijking van gelijkheid tussen mannen en vrouwen; verzoekt universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs te onderkennen dat vrouwelijke studenten specifieke extra verantwoordelijkheden naast hun studie kunnen hebben, bijvoorbeeld de zorg voor jonge kinderen of oudere familieleden; benadrukt dat universiteiten ouders, in het bijzonder vrouwen, voldoende hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke mogelijkheden voor kinderopvang moeten bieden, waaronder gemeenschapscentra, zodat de gelijkwaardige deelname aan studie en onderzoek gemakkelijker wordt; stelt tevens voor een grotere verscheidenheid aan studieprogramma's aan te bieden, zoals deeltijd- en afstandsonderwijs, en herinnert de lidstaten en de EU-instellingen er in dit verband aan dat zij meer financiële steun moeten uittrekken voor een leven lang leren zodat vrouwen hun studie kunnen voortzetten, terug kunnen keren op de arbeidsmarkt en hun beroeps- en privéverplichtingen in evenwicht kunnen brengen;
7. meent dat werkelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen in het onderwijs alleen te realiseren valt wanneer de nog altijd bestaande stereotypen uit de wereld worden geholpen door assertieve beleidsmaatregelen ten gunste van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bevorderen;
8. verzoekt de lidstaten het goede voorbeeld van het zogeheten 'hoger onderwijs voor ouderen' te volgen en vrouwen aan te moedigen zich in te schrijven;
9. meent dat het geringe aantal vrouwen met leidende posities in overheidsonderzoek en onderwijs aan de kaak gesteld moet worden, aangezien participatie van vrouwen in wetenschap en techniek kan bijdragen tot meer innovatie en kwalitatief beter en competitiever wetenschappelijk onderzoek en onderzoek door bedrijven, en daarom moet worden bevorderd; herinnert eraan dat vrouwen aanzienlijk vaker dan hun mannelijke collega's hun loopbaan onderbreken om een gezin te stichten en verlangt daarom dat

universiteiten en onderzoeksinstellingen passende maatregelen treffen opdat vrouwen een wetenschappelijke carrière kunnen combineren met een gezin (kinderopvang, flexibele verlofregelingen, enz.);

10. meent dat het tevens noodzakelijk is de criteria voor bevordering naar hogere onderzoeksgeoriënteerde posities (hoogleraarschap bijvoorbeeld) te herzien zodat een consequent, op gelijkheid gericht beleid wordt gevolgd en het geringe aantal vrouwen op deze posities kan worden aangepakt;
11. herinnert eraan dat in alle lidstaten nog maar weinig initiatieven zijn genomen tot het verspreiden van informatie over de gelijkheid tussen mannen en vrouwen en de bevordering daarvan in het onderwijs; stelt voor docenten specifiek bij te scholen op het gebied van gelijkheid tussen mannen en vrouwen;
12. acht het noodzakelijk dat instellingen voor hoger en voortgezet onderwijs hun interne procedures herzien zodat zij de beste mensen kunnen aannemen en bevorderen, waaronder een groot aantal vrouwen;
13. roept de lidstaten en de instellingen voor hoger onderwijs op om het aantal vrouwelijke hoogleraren en wetenschappelijk onderzoekers te verhogen, en om via de media informatiecampagnes te voeren waarmee de ondervetegenwoordiging van vrouwen in de vakgebieden wiskunde, natuurwetenschappen en techniek onder de aandacht gebracht wordt;
14. wijst erop dat veel vrouwelijke leerlingen aan beroepsopleidingen en middelbare scholen nog altijd kiezen voor loopbanen die de traditionele rolpatronen weerspiegelen; wijst er derhalve op dat een betere beroepskeuzebegeleiding noodzakelijk is om de nog aanwezige stereotypen te bestrijden;
15. moedigt universiteiten, instellingen voor hoger onderwijs en onderzoeksinstituten aan om strategieën inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen binnen hun organisaties aan te nemen en uit te voeren, en om in het kader van hun besluitvormingsprocessen te evalueren welke effecten deze strategieën op de gelijkheid hebben gehad; wijst erop dat ook deze instellingen verplicht zijn te garanderen dat mannen en vrouwen op het werk en in het onderwijs gelijk behandeld worden en gelijke kansen krijgen; benadrukt dat daartoe maatregelen nodig zijn ter voorkoming van alle vormen van discriminatie, zodat vrouwen betere posities in de publieke en private sector kunnen verwerven; moedigt vrouwen aan te participeren in partnerschappen en samenwerkingsovereenkomsten tussen universiteiten en de private sector, bijvoorbeeld door het starten van nieuwe bedrijven (start-ups) of het commercieel exploiteren van de resultaten van onderzoek (spin-offs);
16. benadrukt dat politieke samenwerking tussen de lidstaten aangemoedigd moet worden om de nog altijd aanwezige ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in het onderwijs doeltreffend te bestrijden, hetzij door bevordering van de uitwisseling van goede praktijken, hetzij door veiligstelling van specifieke financieringsprogramma's;
17. roept universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs op de vertegenwoordiging van vrouwen in besluitvormingsgremia op het gebied van onderzoek te verbeteren, zodat meer vrouwen worden aangemoedigd in het hoger onderwijs te gaan werken;

18. verlangt dat alle landen die deelnemen aan het Bologna-proces nationale kwalificatiekaders toepassen en wederzijdse erkenning ontwikkelen, en hiervoor financiële steun uittrekken;
19. wijst nogmaals op de aankondiging van de Commissie van 1 maart 2011 om in 2012 Europese wetgeving voor te stellen met daarin bindende doelstellingen waarmee de vertegenwoordiging van elke sekse tot ten minste 40% wordt verhoogd indien ondernemingen het aandeel vrouwen in hun besluitvormingsorganen niet vrijwillig met 5% per jaar verhogen, zodat in 2015 een percentage vrouwen van 30% en in 2020 een percentage vrouwen van 40% wordt gerealiseerd;
20. erkent dat vrouwen nog steeds geconfronteerd worden met obstakels wanneer zij het hoogste niveau bij postdoctoraal onderwijs en onderzoek proberen te bereiken; roept de lidstaten en universiteiten daarom op om nationale strategieën te ontwikkelen en uit te voeren waarmee de participatie van vrouwen gegarandeerd kan worden;
21. vraagt meer overheidssteun bij het treffen van maatregelen waarmee studenten uit ondervertegenwoordigde groepen en uit lagere sociaaleconomische milieus, alsook immigranten en minderheden, betere toegang tot onderwijs krijgen;
22. verzoekt de Commissie en de lidstaten programma's te ontwikkelen voor het coachen en ondersteunen van jonge vrouwelijke wetenschappers bij hun deelname aan onderzoeksprogramma's en subsidieaanvragen, zodat zij behouden blijven voor de academische wereld en het onderzoek;
23. herhaalt dat het salarisverschil tussen mannen en vrouwen nog steeds een grote zorg is en merkt op dat het een feit is dat vrouwen gedurende hun werkzame leven over minder middelen beschikken en op pensioengerechtigde leeftijd meer moeilijkheden ondervinden bij de toegang tot financiële middelen, wijst erop dat in het hoger onderwijs vrouwelijke onderzoekers en hoogleraren minder verdienen dan hun mannelijke collega's die werkzaam zijn op hetzelfde niveau; wijst erop dat vrouwen daarom meer dan mannen door alle vormen van armoede worden getroffen, met inbegrip van armoede onder werkenden; verlangt daarom gelijke bezoldiging bij gelijkwaardige onderzoeksposities, aangezien de ongelijke bezoldiging van mannen en vrouwen een toestand is die noch een individuele lidstaat noch de EU als geheel zich kan permitteren;
24. bekritiseert het feit dat het genderaspect ontbreekt op de agenda van de Commissie voor de modernisering van de Europese hogeronderwijssystemen en dat vrijwel geen enkele poging wordt gedaan om het evenwicht tussen mannen en vrouwen te verbeteren;
25. verlangt dat de lidstaten voor deelname aan door de overheid gefinancierde onderzoeksprojecten de voorwaarde verbinden dat onderzoeksteams worden gevormd waarin mannen en vrouwen gelijk vertegenwoordigd zijn;
26. herinnert eraan dat vrouwen als gevolg van het feit dat hun hogeronderwijsdiploma geen goede kansen biedt op de arbeidsmarkt vaak overgekwalificeerd zijn voor hun baan en onderbetaald worden, en dat zij vaak terecht komen in een onzekere baan of werkloos raken, waardoor zij aan het begin van hun loopbaan extra nadeel op de arbeidsmarkt ondervinden en de vicieuze cirkel van ongelijke bezoldiging in stand blijft;

27. benadrukt dat meer participatie van jonge vrouwen op de arbeidsmarkt zeer positieve effecten heeft op het concurrentievermogen en de groei en bovendien de garantie biedt dat vrouwen vroeg en later in hun leven economisch onafhankelijk zijn;
28. spoort instellingen voor hoger onderwijs aan de gelijkheid tussen mannen en vrouwen in hun curricula op te nemen, aangezien nog nauwelijks aandacht aan deze dimensie wordt besteed;

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	27.2.2012
Uitslag eindstemming	+: 29 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Silvana Koch-Mehrin, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Britta Thomsen, Angelika Werthmann, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Vilija Blinkevičiūtė, Kent Johansson, Christa Klaß, Kartika Tamara Liotard, Ana Miranda, Mariya Nedelcheva, Katarína Neved'álová, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen